

*Tineke Alberts (links) en Herma Ronda
in het spinazieperceel*

Boerderij Buitenbant in de Noordoostpolder

Op weg naar de ideale biologische polderspinazie

'Vechten tegen multinationals als Monsanto heeft weinig zin, maar er iets positiefs tegenoverstellen well', vindt Tineke Alberts (43) van boerderij Buitenbant. Daarom richt ze zich samen met haar vrouw Herma Ronda (42) steeds meer op biologisch-dynamische zaadteelt. 'We proberen een oud spinazieras te veredelen tot de ideale bio-polderspinazie. *Tekst: Petra Essink / Foto's: Ruud Hendriks*

Net buiten het polderdorp Bant in de Noordoostpolder, aan het begin van een oneindig lijkend uitgestrekt landschap, wappert bij de tweede boerderij rechts aan de Noorderringweg een niet te missen Demeter-vlag. Hier moet het zijn! De tegenstelling tussen de wijdse omgeving en de dicht omboomde nederzetting is groot. Op zoek naar een voordeur beland ik in een soort van geheime tuin. Meerdere gezellige zitjes, een vuurplaats en een rommelhokje met imkerspullen en een opzetzwembad onder de grootste kweeperenboom die ik ooit heb gezien.

Bio-polderspinazie

Ha, een deur! Herma doet open. "Ik ben met de lunch bezig, Tineke is in de kas. Kom maar mee." Na een hartelijke begroeting leidt Tineke me rond. We gaan de tuin uit naar een aangrenzend perceel. Tineke: "Helaas is het te nat om het land op te gaan, ik ben heel zuinig op de grond. We zouden teveel vertrappen. Bijna alles is nu ingezaaid. Alleen de pompoenen nog eind mei. Alles wat je hier ziet opkomen is voor zaadteelt. We verbouwen veel bloemen: reseda, bosliefje, klaproos en zonnebloem maar ook boerenkool, bonenkruid en tuinbonen. Daarnaast hebben we vijf hectare haver en 2,5 hectare luzerne voor structuurverbetering en groenbemesting van de grond. We telen vooral voor zaadteeltbedrijf De Bolster en sinds kort ook voor de akkerranden- en bijenbloemenmengsels van Cruydt-hoeck. We leggen ons steeds meer toe op het telen van zaden, en worden hierbij enorm geïnspireerd door de mensen uit het zadenetwerk rond het Louis Bolk Instituut."

"Zie je die groene blaadjes daar? Dat is spinazie die is opgekweekt uit zaden uit de zaadbank in Wageningen. Dit ras is voor het laatst uitgezaaid in de jaren zestig. Ik probeer deze spinazie te veredelen naar een ideaal bio-polderspinazieras, samen met Jan Velema." Jan, voormalig directeur van zaadveredelingsbedrijf Vitalis, heeft onlangs De

Bloeiende boerenkool (linkerfoto) en tuinbonen (rechterfoto) voor de zaadteelt

Zaderij opgericht. Daarmee richt hij zich op de vermeerdering en instandhouding van historische en lokale rassen. "Volgende week moet ik een eerste selectie maken. Ik let daarbij onder andere op de kleur, de stand en de vorm van het blad. Enorm leerzaam en spannend!"

Als klein meisje was Tineke al met bloemen en zaad bezig, vertelt ze. "Ik herinner me dat er een stukje grond was waar veel kamille groeide. Ik had me voorgenomen de kamille te oogsten en er thee van te maken. Mijn vader vond 'dat onkruid' in de weg staan en ging er op een dag met de roundup-spuut overheen. Ik weet nog goed hoe vreselijk ik dat vond! Toen het duidelijk werd dat ik het bedrijf ging overnemen, wist ik dat ik het op een andere manier wilde aanpakken dan mijn ouders. Om die reden ben ik naar Warmonderhof gegaan, ik was toen 34 jaar oud. Daar kwam ik echt thuis. Deze school heeft een ongelooflijk positieve draai aan mijn leven gegeven. En bovenal heb ik er ontzettend veel gelachen."

Hot tub en bijen

Op weg naar de andere kant van het bedrijf komen we weer door de prachtige tuin. Overal zie ik hoekjes waar verschillende planten opkomen. Tineke: "Ik strooi regelmatig bijzondere zaadjes op plekken

waar nog even niets groeit. Ik hou van variatie en verrassingen. Zo ben ik op mijn manier bezig met biodiversiteit." Tineke wijst op een oud ligbad, waaronder een holte is gemaakt om een vuurtje in te stoken. "Onze hot tub! Wij houden enorm van in bad gaan: eerst in de hot tub en dan afkoelen in het zwembad." We bekijken de enorme kweeperboom. "Ieder jaar komt er meer af. Vorig jaar hadden we 200 kilo van deze ene boom. Hij heeft het naar zijn zin."

"En ik ben sinds een aantal jaren imker!", vervolgt Tineke enthousiast. We lopen over de binnenplaats naar de achterkant van het bedrijf, waar twee bijenkasten staan. "Het is hier een heerlijke omgeving voor de bijen. Onze velden en akkerranden staan vol bloemen." Even later leidt Tineke me langs de mini-boerderijwinkel (hier zijn zakjes zaad, zelfgemaakte kweeperengelei, vlierbloesemsiroop en daslookolie te koop) en 'De Hooiberg', de 'hangplek' voor de vrijwilligers. "'s Zomers zijn we vaak in internationaal gezelschap. Heel inspirerend." We kijken nog even bij de kippen, die overdag los over het erf scharrelen en passeren ten slotte twee kassen, waar groenten voor eigen verbruik geteeld worden; er zijn heel wat monden te vullen in de zomermaanden.

Als een indiaan

Tijd voor de lunch. Herma heeft een heerlijke soep gemaakt. "Dit waren de laatste ingemaakte tomaten van vorig jaar", zegt ze. "We maken alles in en eten het hele jaar door van de tuin."

Aan tafel vertelt Tineke over de geschiedenis van het bedrijf. "Mijn opa en oma kwamen hier toen er, behalve heel veel vruchtbare landbouwgrond, nog niets was. Ze mochten hier, na een grondige keuring vanuit de overheid, in 1952 hun boerderij beginnen. Ze hebben hier altijd een gemengd bedrijf gehad, en mijn ouders ook tot 1993. Zij hebben het na de overname van de boerderij niet altijd makkelijk gehad." In de tijd van de invoering van de melkquota was haar vader door rugproblemen arbeidsongeschikt. Omdat hij tijdelijk niet molk, kreeg hij geen quotum toegewezen. Het bedrijf dreigde dit niet te overleven. "Ik weet nog goed dat ik als veertien jarig meisje 'als-een-indiaan-zo-verontwaardigd' was over het feit dat andere mensen zomaar je land van je af konden nemen. Financieel kwam het goed, vooral door de ondernemersgeest van mijn moeder. We hoefden niet te verhuizen. Mijn ouders hebben overleefd door het melken van geiten, het telen van droogbloemen en het onderdak bieden aan Poolse seizoenarbeiders. Uiteindelijk verhuurde mijn vader een groot deel van het land en ons bedrijf werd een camping voor Polen. Toen ik de boerderij in 2008 overnam, waren de percelen verwaarloosd. De grond stikte van het onkruid en er was veel structuurschade omdat boeren over het algemeen minder zorgvuldig omsprongen met huurgrond dan met hun eigen grond."

Reiki en BD

Hoe kwamen ze ertoe om BD te gaan werken? Tineke: "Op mijn achtentwintigste heb ik een zwaar auto-ongeluk gehad. Het is een wonder dat ik nog leef. Dat ik volledig ben hersteld heeft mij een sterk besef gegeven van de enorme levensenergie die er in mensen en in de natuur verborgen zit. Ik heb het gevoel dat ik een tweede kans heb gekregen, die ik ten volle wil benutten." Over haar achtergrond vertelt Herma: "Voordat ik Tineke ontmoette, at ik al vegetarisch en

*'Ik verplaats me
in het gewas.
Dat helpt me
bij het nemen van
beslissingen'*

biologisch. Wat leuk was, was dat we dezelfde boeken in de kast hadden staan van Eckhart Tolle, Neale Donald Walsch en Paulo Coelho. Tineke: "Hoewel wij onszelf behoorlijk spiritueel vonden en vinden - we zijn bijvoorbeeld al jaren bezig met reiki en geloven in de kracht van positieve affirmaties - stond het BD-verhaal in die eerste jaren nog ver van ons vandaan."

Ze begonnen als bio-boeren en hebben na drie jaar de stap naar Demeter gemaakt.

Herma: "Die overgang van bio naar BD

ging niet vanzelf. Eén ding was ons wel duidelijk, namelijk dat we meer wilden zijn dan alleen biologisch en dan kom je automatisch bij biologisch-dynamisch uit. Maar we hadden allebei moeite met de verplichtingen die bij het voeren van Demeter horen, zoals het preparatengebruik. Ik houd er niet van als er iets moet in dit gebied. Ik moet zeggen dat ik de afvinklijst voor het Demeter-keurmerk als 'eng' ervaar, terwijl ik tegelijkertijd ook begrijp dat er bepaalde regels moeten zijn. Mijn reactie op 'het moeten' heeft misschien ook met mijn achtergrond te maken; ik kom een uit een streng gereformeerd gezin."

Tineke: "Niet alleen omdat het moet, maar ook omdat we er nog niet echt in konden geloven hadden we moeite met de preparaten. Dat veranderde toen Jan Saal vorig jaar tegen mij zei: 'Hoe kun je over preparaten oordelen als je ze nog niet hebt uitprobeerde? Pas als je duidelijk ziet dat het niet werkt kun je zeggen dat je het niet ziet zitten.' Daar had hij een punt en daarom staan we er dit jaar opener in. Ik had zelfs een bijzondere waarneming: tussen de plekken waar de koehoorns begraven lagen, zag ik in een flits vloeiende banen van energie stromen. Ik vergelijk het met de waarneming die je kunt hebben boven het hete asfalt in de zomer. Ook de tekeningetjes met al die streepjes in de boeken van Rudolf Steiner zie ik nu op die manier."

Zaadteelt en geluk

Op de vraag waar hun interesse voor zaden en zaadteelt vandaan komt antwoordt Tineke: "Zo'n vijf jaar geleden zag ik de film 'De wereld volgens Monsanto'. Daarin wordt beschreven dat het bedrijf

Monsanto door de teelt van hybride zaden steeds meer (voedings) gewassen en ook boeren in haar macht krijgt, waardoor steeds meer zaadvaste lokale rassen verdwijnen. Die film raakte mij diep. Ik vroeg me af: 'Hoe kan het zijn dat één bedrijf zoveel schade aanricht?' We spraken erover en beseften dat actievoeren tegen zo'n multinational niet veel uithaalt. Maar met onze boerderij, door het telen van levenskrachtige zaadvaste rassen, konden we er wel iets tegenover stellen!"

Vanaf het begin hebben ze topoogsten gehad. "In feite is er nog nooit iets mislukt", zegt Tineke. "Vorig jaar hadden we vijf hectare wortels (als groente dus niet voor zaadteelt) waar we een fantastische prijs voor kregen. Vanuit de groothandel kregen we complimenten over de kwaliteit en de lange bewaarbaarheid van ons gewas. Onze producten hebben een grote vitaliteit. Wij denken dat dit maken heeft met de liefde en aandacht die wij de planten geven. Op al het zaad dat hier de grond in gaat passen wij eerst reiki toe. Dat wil zeggen dat we er op een liefdevolle manier met onze handen doorheen gaan. Ook mediteren we om onkruid weg te houden, we spreken als affirmatie uit dat er weinig onkruid is. Dat werkt heel goed. En wat ik van nature doe is dat ik me gevoelsmatig verplaats in een gewas of in een dier. Ik vraag me altijd af: 'Hoe vinden de wortels of de bloemen het om op dit perceel te staan? Die vraag helpt mij bij het nemen van beslissingen. Die neem ik heel intuïtief. Het besluit van vorig jaar om die vijf hectare penen te zaaien was helemaal niet logisch. Dat we die zo goed hebben kunnen verkopen geeft ons de financiële ruimte om ons dit jaar veel meer alleen met zaadteelt bezig te houden. En om het avontuur van de spinazie-veredeling aan te gaan! Hier worden we gelukkig van."

Herma vult aan: "Wat ook meespeelt in de goede resultaten is, denk ik, dat wij intussen op een goede manier samenwerken. In het begin heeft het me wel moeite gekost om mijn plekje hier te vinden. Alles was van Tineke - het bedrijf, de spullen, de geschiedenis. Intussen weten we dat onze verschillende kwaliteiten elkaar juist goed aanvullen. Tineke is een wervelwind van ideeën en initiatieven. En ik ben goed in plannen en organiseren en kan de focus bewaren. Samen komen we een heel eind." 🌱

Buitenbant

Tineke Alberts (rechts) en Herma Ronda
Noorderringweg 8-1
8314 PH Bant (NOP)
www.buitenbant.nl

Grootte: 10,5 hectare

Gewassen: zaadteelt van pompoenen, tuinbonen, boerenkool, bonenkruid, reseda, bosliefje, klaproos en zonnebloemen

Veredeling van: spinazie

Afzet aan: De Bolster en Cruydt-hoec

Dieren: kippen en 3 katten (Toontje, Doerak en Schatje)

Overig: boerderijwinkel, wandelroute Buitenbantpad, werkplek voor vrijwilligers via WWOOF en Workaway (kost en inwoning), twee bijenkasten

Bijbanen: Tineke en Herma hebben allebei naast het bedrijf een kleine baan in het onderwijs: Tineke anderhalve dag als studentbegeleider, Herma als lerarenopleider en trainer in het hoger beroepsonderwijs. Ze vinden het fijn om naast het werk op de boerderij hun pedagogisch beroep te blijven uitoefenen en in verbinding met 'het stadse' te staan.